

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН съд

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 13 февруари 2001 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Христо Данов

Членове: Георги Марков

Димитър Гочев

Тодор Тодоров

Неделчо Беров

Стефанка Стоянова

Маргарита Златарева

Васил Гоцев

Людмил Нейков

Румен Янков

Живан Белчев

Пенка Томчева

при участието на секретар-протоколита Росица Топалова разгледа в закрито заседание на 13 февруари 2001 г. конституционно дело № 1/2001 г., докладвано от съдията Васил Гоцев.

Делото е образувано на 3.01.2001 г. по искане на състав от III отделение на Върховния административен съд по реда на чл.150, ал.2 от Конституцията, който е разглеждал и спрял адм. д. № 4918/2000 г. Иска се установяване противоконституционността на § 6 от ПЗР на Закона за държавната собственост /ДВ, бр.44 от 21 май 1996 г., изм. брЛ04 от 1996 г.. бр.55, 61 и 117 от 1997 г., бр.93 и 124 от 1988 г., бр.67 от 1999 г. и бр.9, 12, 26 и 57 от 2000 г./, поради противоречие с чл.4, ал.1, члЛ7, ал.3 и 5 и чл.19 от Конституцията, както и несъответствие на § 6 от ПЗР на ЗДС с чл. 1 от Първи допълнителен протокол към Европейската

конвенция за защита на правата на човека и основните свободи /ДВ, бр.66 от 1992 г, изм. ДВ, бр. 137 от 1998 г./ В началото на искането като правно основание са посочени и чл.149, ал.1, т.1 и 4, чл.150, ал.2 от Конституцията и чл.10, ал.1 ЗВАС, както и определение по № 1/97 г. по к.д. 5/97 г. на Конституционния съд. Макар в правните основания на искането да е посочен и чл.149, ал.1, т.1 от Конституцията, според който Конституционния съд дава задължителни тълкувания на Конституцията, по същество такова искане за тълкуване не се сочи в изложеното от състава на ВАС.

Производството е във фаза на допустимост по смисъла на чл.19 ал.1 ЗКС.

В искането се поддържа, че противоречи на Конституцията § 6 от ПЗР на Закона за държавната собственост, според който за учреденото по установения ред до влизане в сила на Закона за държавната собственост безсрочно или за повече от 10 години право на ползване се прилага десет годишния срок по чл.56, ал.1 ЗДС, който тече от датата на учредяването на правото на ползване.

Искането е направено във връзка с производството по адм. д. 4918/2000 г., което е било образувано по жалба срещу заповед на областен управител за изземване на недвижим имот публична държавна собственост по реда на чл.80, ал.1 ЗДС във връзка с § 6 от ПЗР на ЗДС. С опре делението си от 26.07.2000 г. съдът е спрял изпълнението на заповедта на областния управител. Съставът на ВАС поддържа, че противоречието на § 6 от ПЗР на ЗДС е с чл.17, ал.3 и 5 и чл.19 от Конституцията. Разпоредбата била посегателство върху неприкосновеността на частната собственост, каквато по същество представлявало редуцирането до Юг. на учреденото право на ползване за по-дълъг от този срок, когато това е станало преди сега действащия ЗДС. Според вносителя на искането това е недопустимо и защото принудително отчуждаване на собственост за държавни и общински

нужди може да става само въз основа на закона и то когато те не могат да бъдат задоволени по друг начин и след предварително и равностойно обезщетение. Излагат се обстойно съображения, че в понятието "частна собственост" по смисъла на Конституцията се включват всички имуществени права, каквото е и правото на ползване. В случая не били също така на лице и предпоставките на чл.17, ал.5 от Конституцията - конкретно доказана държавна или общинска нужда, която да не може да бъде задоволена по друг начин, както и че при редуциране на срока за ползване не било предвидено предварително и равностойно обезщетение.

Заедно с това атакувания пред Конституционния съд § 6 от ПЗР на ЗДС противоречел и на чл.19 от Конституцията, тъй като се засягала свободната инициатива на гражданите и се нарушавали конституционните разпоредби държавата да осъществява стопанска дейност и да участва в гражданския оборот като сключва договори при еднакви условия с всички граждани и юридически лица.

Като последица от всичко искането се позовава и на противоречие с принципа на правовата държава - чл.4, ал.1 от Конституцията. Недопустимо било държавата като страна по един договор чрез специален закон да преурежда негови клаузи, с което се засягат конституционно гарантирани права на стопанските субекти. Това противоречало на изискването за правна сигурност, което е елемент от съдържанието на принципа за правовата държава.

Освен, че е противоконституционен § 6 ПЗР от ЗДС противоречел и на чл.1 от Първи допълнителен протокол към Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, тъй като с атакуваната разпоредба се нарушавало изискването всяко физическо или юридическо лице да има право мирно "да се ползва от своята собственост", както и че никой не може да бъде лишен от нея освен в

интерес на обществото и съгласно условията предвидени в закона и в общите принципи на международното право.

Съдът приема, че искането е допустимо. Член 150, ал.2 от Конституцията постановява, че когато се установи несъответствие между закона и Конституцията ВКС или ВАС спират производството по делото и внасят въпроса в КС.

С определение № 1 от 1997 г. по к.д. № 5/97 г. КС се е произнесъл, че "правомощието да се сезира КС по реда на чл.150, ал.2 принадлежи на отделните състави на ВКС или ВАС, разглеждащи конкретния съдебен спор". Те са и овластените да спрат определено съдебно производство, когато констатират противоречие на даден закон с конституционна разпоредба. Този, който е констатирал противоречието при разглеждане на конкретния спор и е спрял производството е логично да бъде и оторизираният да сезира КС. За това и няма никакво основание КС да се отклони от приетото от него разбиране.

Следователно направеното искане е от субект, който съгласно чл. 150, ал. 2 от Конституцията може да сезира Конституционния съд. Иска се установяване на противоконституционност и несъответствие с международен договор, по който България е страна, което е в кръга на правомощията на КС, установени с чл. 149, ал. 1, т. 2 и 4 от Конституцията. Спазени са изискванията на чл. 17 ЗКС и чл. 18 от Правилника за организацията на дейността на КС.

С оглед предмета и основанията на искането, като заинтересувани страни по делото следва да се конституират Народното събрание, Министерският съвет, министърът на регионалното развитие и благоустройството, министърът на финансите, Върховният административен съд, Върховният касационен съд, областният управител на град София, Международният център по фирмено управление - АД - София, Българската търговско промишлена палата,

Българската стопанска камара, Съюзът на работодателите в България, Българската международна бизнес асоциация, Висшият адвокатски съвет, Българският хелзинкски комитет, Фондация "Български адвокати за правата на човека".

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и 4 от Конституцията и чл. 19, ап. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И :

Допуска за разглеждане по същество искането на състав на III отделение на Върховния административен съд за установяване противоконституционността на § 6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавната собственост /ДВ, бр. 44 от 21 май 1996 г., изм. бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г. и бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г./.

Допуска за разглеждане по същество искането за установяване несъответствие на § 6 ПЗР от ЗДС с разпоредбата на чл. 1 от Допълнителен протокол на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи /ДВ, бр. 66 от 1992 г. в сила за Република България от 7 септември 1992 г., изм. ДВ, бр. 137 от 1998 г./.

Конституира като заинтересувани страни по делото Народното събрание, Министерския съвет, министъра на регионалното развитие и благоустройство, министъра на финансите, Върховния административен съд, Върховния касационен съд, областния управител на град София, Международен център по фирмено управление - АД- София, Българска търговско промишлена палата, Българска стопанска камара, Съюз на работодателите в България, Българска международна бизнес

асоциация, Виешия адвокатски съвет, Български хелзинкски комитет, Фондация "Български адвокати за правата на човека".

Преписи от искането и настоящето определение да се изпратят на заинтересуваните страни, като им се съобщи, че в 14-дневен срок могат да представят писмени становища.

Препис от определението да се изпрати на вносителя, като му се съобщи, че в същия срок може да даде допълнителни съображения.

Председател:

Христо Данов